

Lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism;

utfärdad den 13 maj 2015.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism²

dels att 4 kap. ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 5 § ska utgå,

dels att 1 kap. 5 §, 2 kap. 3, 6, 7 och 8 §§, 5 kap. 1 §, 6 kap. 4, 5, 7 och 10 §§, 8 kap. 1 § och rubriken till 5 kap. och rubriken närmast före 5 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 4 kap., av följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 1 kap. 5 a §, 2 kap. 6 a, 7 a och 7 b §§, 3 kap. 1 b § samt 6 kap. 7 a §, av följande lydelse.

1 kap.

5 § I denna lag betyder

1. *affärsförbindelse*: en affärsmässig förbindelse som när kontakten etableras förväntas ha en viss varaktighet,

2. *brevlådebank*: ett utländskt institut som är registrerat inom en jurisdiktion inom vilken det saknar verklig etablering och ledning och där institutet inte heller ingår i en finansiell grupp som omfattas av tillsyn,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *finansiering av terrorism*: insamling, tillhandahållande eller mottagande av tillgångar i syfte att de ska användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå sådan brottslighet som avses i 2 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall,

5. *kund*: den som har trätt i avtalsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag,

6. *penningtvätt*: sådana åtgärder

a) med brottsligt förvärvat egendom, som kan medföra att egendomens samband med brott döljs, att den brottslige får möjlighet att undandra sig rättsliga påföljder eller att återskaffandet av egendomen försvåras, samt sådana åtgärder som innefattar förfogande över och förvärv, innehav eller brukande av egendomen,

¹ Prop. 2014/15:80, bet. 2014/15:FiU18, rskr. 2014/15:190.

² Senaste lydelse av 4 kap. 6 § 2014:663.

b) med annan egendom än som avses i a, om åtgärderna är ägnade att dölja att någon har berikat sig genom brottslig gärning,

7. *person i politiskt utsatt ställning:*

a) fysisk person som har eller har haft en viktig offentlig funktion i en stat, och

b) fysisk person som har eller har haft en funktion i ledningen i en internationell organisation.

8. *verklig huvudman:* en fysisk person för vars räkning någon annan person handlar, eller om kunden är en juridisk person, den som utövar ett bestämmande inflytande över kunden, och

9. *verksamhetsutövare:* en fysisk eller juridisk person som utför verksamhet som omfattas av denna lag.

5 a § Med viktig offentlig funktion i 5 § 7 a avses funktion som innehas av

1. stats- eller regeringschefer, ministrar samt vice och biträdande ministrar,
2. parlamentsledamöter,
3. domare i högsta domstolen, konstitutionella domstolar eller andra rättsliga organ på hög nivå vilkas beslut endast undantagsvis kan överklagas,
4. högre tjänstemän vid revisionsmyndigheter och ledamöter i centralbankers styrande organ,
5. ambassadörer, beskickningschefer samt höga officerare i försvarsmakten, och
6. personer som ingår i statsägda företags förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan.

2 kap.

3 § Med grundläggande åtgärder för kundkännedom avses

1. kontroll av kundens identitet genom identitetshandling, registerutdrag eller på annat tillförlitligt sätt,
2. kontroll av den verkliga huvudmannens identitet, och
3. inhämtande av information om affärsförbindelsens syfte och art.

Verksamhetsutövare ska vid tillämpning av första stycket 2 utreda kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur.

Utöver åtgärderna i första stycket ska en verksamhetsutövare vidta åtgärder för att avgöra om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning.

Verksamhetsutövare får förlita sig på åtgärder som har utförts av en utomstående som anges i 4 § för att uppnå kundkännedom enligt första stycket, om verksamhetsutövaren utan dröjsmål

1. får del av de uppgifter om kunden som den utomstående har inhämtat, och
2. på begäran kan få del av den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

6 § Trots bestämmelserna i 5 § ska en verksamhetsutövare alltid vidta skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom, om risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är hög. Sådana åtgärder ska vara mer omfattande än åtgärderna i 3 §.

Vid bedömningen enligt första stycket ska särskild uppmärksamhet riktas mot de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan uppstå när det gäller

1. produkter eller transaktioner som skulle kunna underlätta anonymitet, och
2. nya produkter och affärsmetoder samt användning av ny teknik.

Om omständigheterna i det enskilda fallet inte visar motsatsen, ska hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism anses finnas

1. när en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs med någon på distans, och
2. vid förbindelser mellan ett svenskt kreditinstitut och ett kreditinstitut med hemvist utanför EES.

6 a § Trots bestämmelserna i 5 § ska en verksamhetsutövare alltid vidta skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom när en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs med en person i politiskt utsatt ställning.

Första stycket ska även tillämpas när kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning.

7 § Med skärpta åtgärder enligt 6 a § avses alltid

1. lämpliga åtgärder för att ta reda på varifrån de tillgångar som hanteras inom ramen för affärsförbindelsen eller den enstaka transaktionen kommer,
2. skärpt fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen, och
3. att inhämta godkännande från behörig beslutsfattare.

7 a § Åtgärderna i 3 § tredje stycket, 6 a och 7 §§ ska även tillämpas på familjemedlemmar och kända medarbetare till personer i politiskt utsatt ställning.

Med familjemedlemmar avses maka eller make, registrerad partner, sambo, barn och deras makar, registrerade partner eller sambor samt föräldrar.

Med känd medarbetare avses

1. fysisk person som, enligt vad som är känt eller finns anledning att förmoda, gemensamt med en person i politiskt utsatt ställning är verklig huvudman till en juridisk person eller juridisk konstruktion eller som på annat sätt har eller har haft nära förbindelser med en person i politiskt utsatt ställning, och
2. fysisk person som är ensam verklig huvudman till en juridisk person eller juridisk konstruktion som, enligt vad som är känt eller finns anledning att förmoda, egentligen har upprättats till förmån för en person i politiskt utsatt ställning.

7 b § När en person har upphört att inneha sådana funktioner som avses i 1 kap. 5 § 7, ska 6 a och 7 §§ tillämpas i minst 18 månader och till dess personen inte längre anses medföra en risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

När en person enligt första stycket inte längre anses medföra en risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska 7 a § inte längre tillämpas på familjemedlemmar eller kända medarbetare till personen.

- 8 §** Med skärpta åtgärder enligt 6 § tredje stycket 2 avses alltid
1. att inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten samt bedöma dess anseende och tillsynens kvalitet,
 2. att bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,
 3. att dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,
 4. att inhämta godkännande från behörig beslutsfattare, och
 5. att förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet och fortlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

3 kap.

- 1 b §** En verksamhetsutövare ska i fem år bevara uppgifter om den granskning och analys av transaktioner som gjorts enligt 1 § andra stycket första meningen. Tiden ska räknas från det att transaktionen utfördes eller från det att verksamhetsutövaren avstod från att utföra transaktionen.

4 kap. Behandling av personuppgifter

Tillämpningsområde

- 1 §** Detta kapitel gäller vid verksamhetsutövers behandling av personuppgifter i syfte att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Kapitlet gäller om behandlingen helt eller delvis är automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid verksamhetsutövers behandling av personuppgifter, om inte annat följer av detta kapitel.

Känsliga personuppgifter

- 2 §** Känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas endast om det är nödvändigt för att
1. bedöma om kunden är en sådan person som avses i 1 kap. 5 § 7 eller 2 kap. 7 a § andra och tredje styckena,
 2. bevara handlingar eller uppgifter enligt 2 kap. 13 §,
 3. uppfylla uppgifts- och granskningsskyldigheten enligt 3 kap. 1 § första stycket och andra stycket första meningen, eller
 4. bevara uppgifter enligt 3 kap. 1 b §.

Information till den registrerade

- 3 §** Besked om att personuppgifter behandlas enligt 3 kap. 1 § andra stycket första meningen får inte lämnas ut till den registrerade.

4 § En verksamhetsutövares register får inte samköras med motsvarande register hos någon annan.

Rättelse och skadestånd

5 § När personuppgifter behandlas enligt detta kapitel ska bestämmelserna i 28 och 48 §§ personuppgiftslagen (1998:204) tillämpas på motsvarande sätt.

Tystnadsplikt

6 § Den som är verksam hos en verksamhetsutövare får inte obehörigen röja att uppgifter behandlas enligt 2 § eller 3 kap. 1 § andra stycket första meningen.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

5 kap. Riskbedömning, riskbaserade rutiner, utbildning och skydd av anställda samt förbud mot förbindelser med brevlådebanks**Riskbedömning, riskbaserade rutiner och utbildning**

1 § Verksamhetsutövare ska kartlägga och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i verksamheten. Riskbedömningen ska dokumenteras och hållas uppdaterad.

Verksamhetsutövare ska ha riskbaserade rutiner för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och ska svara för att de anställda fortlöpande får den information och den utbildning som behövs.

Om en fysisk person som omfattas av 1 kap. 2 §, driver sin verksamhet som anställd hos en juridisk person, ska skyldigheterna att göra en riskbedömning och att upprätthålla rutiner gälla den juridiska personen. När det gäller verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 8 ska skyldigheterna även gälla den fysiska personen.

6 kap.

4 § Verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 får inte bedrivas om anmälan enligt 3 § inte har gjorts.

Tillsynsmyndigheten ska förelägga den som driver verksamhet som avses i första stycket utan att ha anmält detta att göra anmälan. Är det osäkert om det finns anmälningsskyldighet för en viss verksamhet, får tillsynsmyndigheten förelägga personen att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om så är fallet.

Om personen inte rättar sig efter ett föreläggande som har beslutats enligt andra stycket, ska tillsynsmyndigheten förelägga personen att upphöra med verksamheten.

5 § Den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet får inte

ägna sig åt verksamhet som är anmälningspliktig enligt 3 §. Om verksamhetsutövaren är en juridisk person, gäller detta förbud den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess ledning.

Om kravet i första stycket inte är uppfyllt av en verksamhetsutövare som har gjort en anmälan enligt 3 §, får tillsynsmyndigheten, om

1. verksamheten drivs av en fysisk person, förelägga denne att upphöra med verksamheten,

2. verksamheten drivs av en juridisk person, förelägga denne att göra rättelse och, om rättelse inte görs, förelägga personen att upphöra med verksamheten, och

3. det är den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen som inte uppfyller kravet i första stycket, förelägga denne att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, att byta ut den diskvalificerade personen i dess ledning.

Med ett kvalificerat innehav avses detsamma som i 1 kap. 5 § 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

7 § Tillsynsmyndigheten får utöver det som framgår av 4 § förelägga den som driver verksamhet som omfattas av detta kapitel att lämna de upplysningar och ge tillgång till de handlingar som behövs för tillsynen.

Om ett föreläggande enligt första stycket inte följs, får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.

Tillsynsmyndigheten får, när den anser det nödvändigt, genomföra en undersökning hos en verksamhetsutövare som är antecknad i Bolagsverkets register.

7 a § Tillsynsmyndigheten får även förelägga en verksamhetsutövare att göra rättelse, om verksamhetsutövaren överträder en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag. Om rättelse inte görs, får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.

10 § Beslut enligt 4 § andra stycket andra meningen eller 7 § första stycket får inte överklagas.

Beslut i övrigt enligt detta kapitel får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I sådana ärenden får tillsynsmyndigheten bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

8 kap.

1 §³ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. åtgärder för riskbaserad kundkännedom enligt 2 kap. 1 §,
2. grundläggande åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 3 §,
3. undantag från bestämmelser om grundläggande åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 5 §,

4. vilka stater utanför EES som uppfyller villkoren i 2 kap. 5 § 2 b, 4 och 9 b samt uppfyller villkor för tillämpning av bestämmelserna om utomstående enligt 2 kap. 3 § fjärde stycket,
5. skärpta åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 6 §,
6. skärpta åtgärder för kundkännedom enligt 2 kap. 6 a §,
7. riskbedömningen enligt 2 kap. 7 b §,
8. åtgärder för fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen enligt 2 kap. 10 § och hur dessa ska dokumenteras,
9. hur handlingar eller uppgifter som använts för att uppnå kundkännedom ska bevaras enligt 2 kap. 13 §,
10. granskning och uppgiftslämnande enligt 3 kap. 1 §,
11. bevarande av uppgifter om granskning och analys av transaktioner enligt 3 kap. 1 b §,
12. kartläggningen, riskbedömningen, rutiner som ska följas samt vilken information och utbildning som ska tillhandahållas anställda enligt 5 kap. 1 §, och
13. nödvändiga åtgärder och rutiner för att skydda anställda enligt 5 kap. 2 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2015.

2. För tillsynsärenden som har inletts före ikraftträdandet gäller 6 kap. 4, 5 och 7 §§ i den äldre lydelsen.

3. Bestämmelsen i 6 kap. 7 a § tillämpas inte i fråga om tillsynsärenden som har inletts före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

PER BOLUND

Eva-Lena Norgren
(Finansdepartementet)

